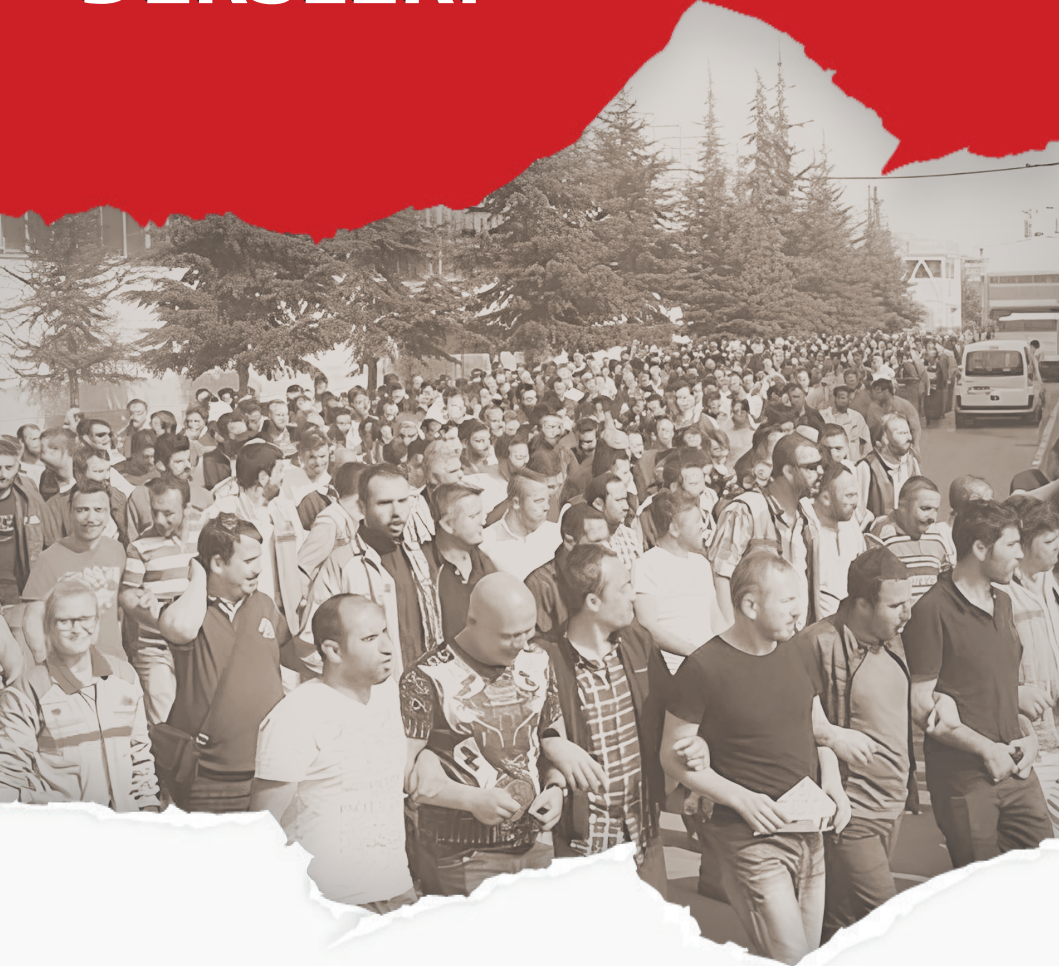
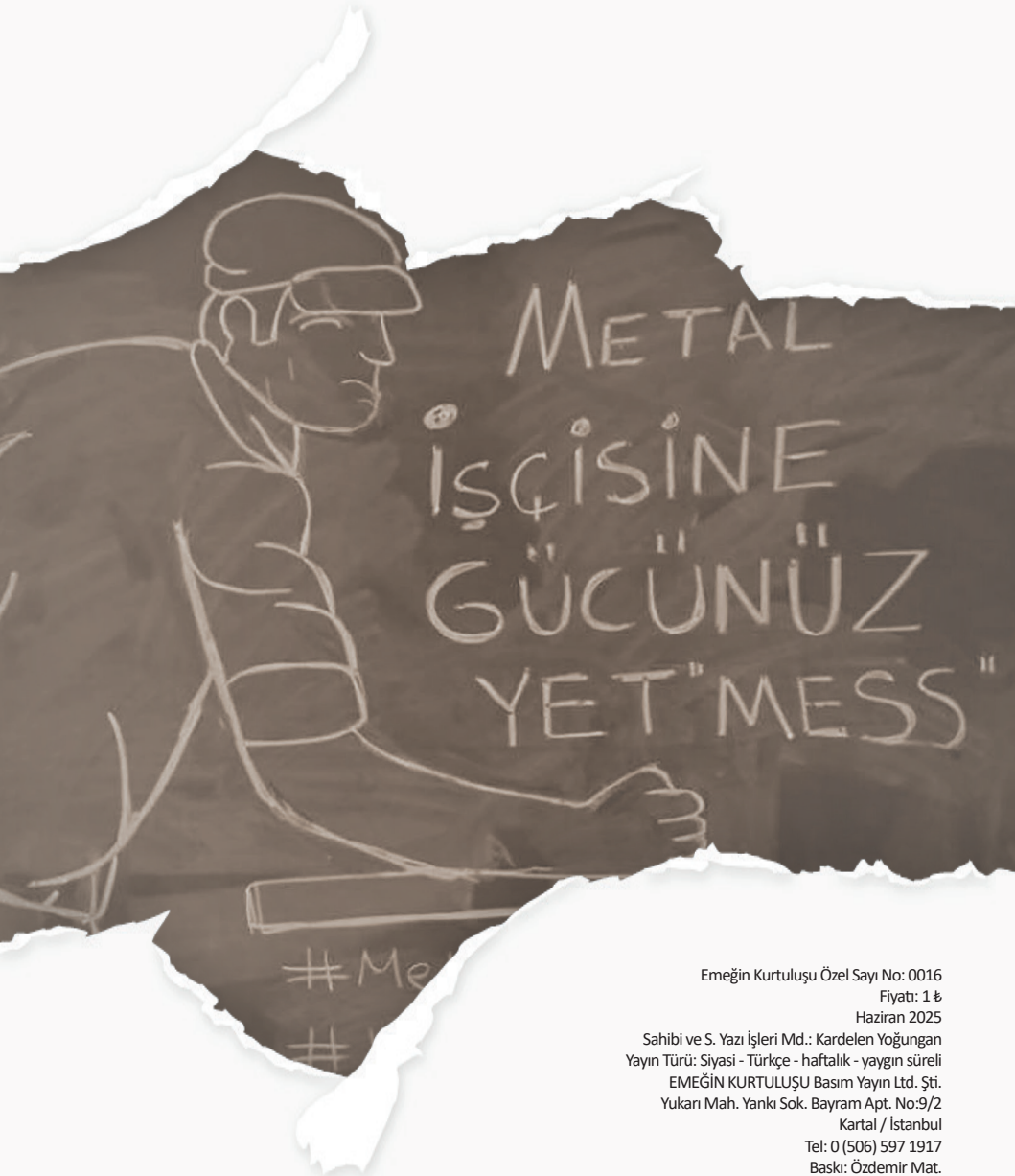

METAL FIRTINA DERSLERİ

Emek'in Kurtuluşu
Broşürleri

Emeğin Kurtuluşu Özel Sayı No: 0016

Fiyatı: 1 ₺

Haziran 2025

Sahibi ve S. Yazı İşleri Md.: Kardelen Yoğungan
Yayın Türü: Siyasi - Türkçe - haftalık - yaygın süreli

EMEĞİN KURTULUŞU Basım Yayın Ltd. Şti.
Yukarı Mah. Yankı Sok. Bayram Apt. No:9/2

Kartal / İstanbul

Tel: 0 (506) 597 1917

Baskı: Özdemir Mat.

Maltepe Mah. Gümüşsuyu Cad. Topkapı (ODİN) Center No: 28 / 245

Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0 212 577 54 92

Bundan 10 yıl önce Türkiye işçi hareketi tarihinin önemli eylemlerinden biri yaşandı. Eylemler 2015 yılının Nisan ayında başlayıp 3 ayı aşkın süre devam etti. Bu büyük eylem dalgasında 30’u aşkın fabrikada çalışan on binlerce işçi yer aldı.

Eylemlerin gerçekleştiği fabrikalar arasında Renault, TOFAŞ, Otosan, Türk Traktör gibi Türkiye’nin en büyük metal işletmeleri bulunuyordu. “Metal Fırtına” olarak anılan bu eylem dalgası yaygınlığı ve kitleselliği ile Türkiye işçi sınıfının mücadele tarihinin en önemli eylemleri arasında yerini aldı. Bununla birlikte “Metal Fırtına”, Türkiye işçi sınıfının mevcut bilinç ve örgütlülük düzeyi, bu çerçevede taşıdığı zayıflıklar ve aşması gereken engeller konusunda önemli dersler bıraktı.

“Metal Fırtına”da on binlerce metal işçisini ortak taleplerle harekete geçiren nedenler arasında, azgın sömürüye ve ağır çalışma koşullarına karşın ücret düzeyinin düşüklüğü önemli bir rol oynadı. Bununla birlikte, bu koşulların oluşmasında özel bir rol oynadığı için “Türk Metal Sendikası” adlı ihanet şebekesi, eylemlerde açığa çıkan tepkinin hedefindeydi.

“Metal Fırtına”da yaşananları bilmek, onu doğuran koşulları ve ortaya çıkardığı dersleri kavramak, bugünün ve geleceğin mücadeleleri için önemli bir sorumluluktur. Emeğin kurtuluşu mücadelesi, fabrikalarda ve işyerlerinde verdiğimiz insanca çalışma ve yaşam koşulları mücadelesi ile güçlenecektir. Ve bu mücadelelerde geçmişin deneyimlerinden dersler ve sonuçlar çıkarmak, yeni mücadeleleri bu derslerin ışığında büyütmek gerekmektedir.

» Türkiye’de sınıf hareketi ve sendikal mücadele tarihine kısa bir bakış

Öncesinde de kimi özgün deneyimler yaşanmış olmakla birlikte, Türkiye işçi sınıfı için sendikal örgütlenmede ilk önemli dönüm noktası 1946 yılıdır. Kuruluşunda “sınıfsız ve imtiyazsız” bir toplum yaratmak gibi gerçek dışı bir iddia ortaya atan Türkiye Cumhuriyeti, ilk andan itibaren bir burjuva cumhuriyeti olarak şekillendi. Hızla geliştirmeye çalıştığı kapitalist ilişkiler ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünya çapında oluşan atmosfer, onu 1946 yılında “sınıf esasına dayalı örgüt kurma yasağı”na son vermek zorunda bıraktı. Bu yasağın kalkması ile öncü işçiler hızla sendikalar kurdular. Bu hızlı gelişmeden ürken iktidar kısa süre içinde bu sendikaları kapattı.

Ne var ki sermaye düzeni işçi sınıfının sömürsü üzerine kuruludur. Sınıf çatışmaları ve mücadelelerinin, sendikal örgütlenme girişimlerinin tek başına yasaklarla engellenmesi mümkün değildir. Nitekim bir süre sonra sendikalar grev ve toplu sözleşme hakkından mahrum olarak yeniden kuruldu. İşçi hareketi kendine bir yol ararken, onu kontrol altına almak için 1952 yılında Türk-İş devreye sokuldu.

Türk-İş “siyaset üstü sendikacılık” adı altında CIA yönlendirmele-riyle kuruldu. İşbirlikçi çizgisi ve uzlaşmacı anlayışıyla “sarı sendika-cılık” olarak adlandırılan sendikal çizginin bu ülkedeki en temel daya-nağı oldu. “Metal Fırtına”da metal işçisinin hedefinde olan “Türk Metal Sendikası” da Türk-İş’in en önemli sendikalarından biri ve bu anlayışın en önemli temsilcilerindendir.

Bu dönemde Türk-İş, büyük oranda devlete ait işletmelerde “yetki-li” ve “ricacı” bir sendikacılık pratiğini hayata geçirmekteydi. Ancak Türkiye kapitalizmi hızla geliyor ve sınıf çatışması sertleşiyordu. Bu koşullarda Türk-İş’e bağlı sendikaların büyüyen sınıf çatışmasının ih-tiyaçlarını karşılaması mümkün değildi. Nitekim Türk-İş’in işçi hare-keti üzerindeki denetimi henüz parçalanmadan, işçi sınıfı bu işbirlikçi anlayışa darbe vurmaya başladı. 1963 yılında Kavel isimli bir kablo fabrikasında metal işçileri, gerçekleştirdikleri fiili grevle kanuni grev hakkının kazanılmasını sağladılar. Bunu takip eden mücadeleler ise 1967 yılında DİSK’in kuruluşu ile sonuçlandı.

DİSK, o dönem büyüyen işçi hareketinin talep ve ihtiyaçlarının ürünü olarak doğmuştu. DİSK yöneticilerinin önemli bir kesimi işçi sınıfının dünya görüşü olan sosyalizmi benimsediklerini söylüyorlardı. Ama DİSK’e hâkim olan sendikal mücadele anlayışı, dayanaklarını hep 1961 Anayasası’nda aradı. DİSK verdiği mücadelelerle Türkiye işçi sınıfına önemli bir miras bıraksa da, bu olgu en kritik anlarda onun sınırlarını açığa çıkardı.

DİSK, Türkiye işçi sınıfının güçlenen mücadele isteğinin ve arayışının ürünüydü. Burjuva devlet DİSK’in kapısına kilit vurmak istediğinde, işçi sınıfı bu bilinç ve kararlılıkla saldırı girişiminin karşısına çıktı. Şalterleri indirip sokaklara döküldü, tarihe şanlı “15-16 Haziran Direnişi”ni miras bıraktı. 1970’li yıllar boyunca da DİSK çatısı altında Türkiye işçi sınıfı önemli mücadelelere imza attı. Bu mücadelelerin önemli bir uğrağı da, “Metal Fırtına”da da eylemlerin gerçekleştiği Türkiye’nin en büyük metal işletmelerinde 1977-79 yılları arasında yaşanan “MESS Grevleri”dir.

12 Eylül 1980’de gerçekleşen askeri faşist darbe, işçi sınıfının her geçen gün biraz daha politikleşen mücadelesine amansız bir düşmanlıkla yaklaştı. Grevleri yasaklayan, DİSK’i ve bağlı sendikaları kapatan cuntacı generaller, böylece işçi sınıfını sermaye düzeni karşısında örgütsüz bırakarak köleliğe mahkûm etmek istediler.

Cuntacılar, 1983 yılında çıkardıkları geçici bir kararname ile sendika üyeliğinde noter şartını kaldırdılar. Metal patronlarının verdikleri isim listeleri ile on binlerce metal işçisinin kendilerinin haberleri dahi olmadan bir gecede “Türk Metal Sendikası” denilen çeteye üye yapılmasını sağladılar. O güne kadar sektörün küçük bir sendikası olan bu kontra çete, o günden sonra metal patronlarına hizmette hiçbir sınır tanımadı.

DİSK ve bağlı sendikalar ise ancak 1992 yılından sonra yeniden faaliyete geçtiler. Ama artık geçmişin mücadelecisi birikimi bir kenara itilecek, uzlaşmacı-icazetçi anlayış giderek temel çizgi hale gelecekti.

12 Eylül askeri faşist darbesinden sonraki yıllarda çeşitli vesilelerle işçi sınıfının özellikle sendikal ihanet çetesine yönelik tepkisinin ve mücadele arayışının güçlendiği dönemler yaşandı. 1998 yılında Bursa’da yine Türk Metal’e yönelik olarak ve yine bir TİS ihanetinin ardından yaşanan eylemler ve toplu istifalar bunun bir örneğidir. Ancak iç örgütlülüğün ve doğru bir önderlikten yoksun olan bu kendiliğinden öfke patlaması hızla sönmüldü. Sonrasında da özellikle 2000’li yıllarla birlikte bu sendikal ihanetin Türkiye işçi sınıfı için önemli bir huzursuzluk kaynağı olduğunu söyleyebiliriz.

Bu gerçekleri hatırlamadan, “Metal Fırtına”yı yaratan koşulları, onun ortaya çıkardığı talepler ile örgütlenme ve mücadele biçimlerini, yaşadığı zayıflıkları ve bugüne bıraktığı dersleri kavramak mümkün değildir.

» Kapitalistler, devlet ve sendikal ihanet çeteleri iş birliğiyle kurulan sömürü düzeni

12 Eylül askeri faşist darbesiyle kurulan “sendikal düzen”le hedeflenen, Türkiye kapitalizminin dünya kapitalist sistemi ile daha ileri düzeyde bütünleşmesinin yolunu düzlemektir.

Ülke kapitalistleri, adına “neoliberalizm” denilen ve kapitalist dünyada hakimiyet kurmaya başlayan yeni sömürü rejimine uyumlu bir değişim arayışındaydılar. Bunun için ihracat öncelikli bir üretime yönelmek istiyorlardı. Bu hedeflerine ulaşabilmelerinin, yabancı sermayeyi ülkeye daha fazla çekebilmelerinin yolu ise ucuz işçiliğe ve güvencesizliğe dayalı bir çalışma rejimi kurabilmelerinden geçiyordu.

Daha 12 Eylül askeri faşist darbesi gerçekleşmeden bu niyetlerini “24 Ocak Kararları” ile açıkça ortaya koydular. Faşist darbe ise o günün güçlü işçi hareketinin varlığı koşullarında hayata geçirilemeyen bu kararların uygulanmasının önünü açtı.

“24 Ocak Kararları”nın mimarı, o dönem MESS başkanı olan Turgut Özal’dı. MESS ise ülkedeki en büyük metal işletmelerinin üyesi olduğu bir patronlar örgütü, metal kapitalistlerinin ortak aklı idi. Turgut Özal’ın sonraki yıllarda başbakanlığa ve cumhurbaşkanlığına uzanan öyküsü, askeri faşist darbe sayesinde kurulan yeni çalışma rejiminde metal kapitalistlerinin oynadığı uğursuz rolün de bir göstergesidir. Türkiye kapitalizminde lokomotif bir rolü olan metal sektöründe kapitalistler bu sayede işçi sınıfı için cehennemi aratmayan bir sömürü çarkı kurdular. Türkiye’nin en büyük işletmeleri ve en zenginleri listelerinde ilk sıraları kimseye kaptırmadılar.

İşçi sınıfı için ise kurulan bu yeni çalışma rejiminin karşılığı eriyen ücretler, ağırlaşan çalışma koşulları, güvencesizlik ve örgütsüzlük oldu. Ücretler adım adım aşağı çekildi. Sürekli olarak yoğunlaşan çalışma temposu ile işçiler fiziki yıkıma maruz bırakıldı. Meslek hastalıkları ile, ağır çalışma temposunun neden olduğu ruhsal çöküntülerle sağlıklı yaşam hakları bile gasp edildi. Gelişen üretim teknolojileri ile yaygınlaşan vasıfsızlaşma ise güvencesizliğin kaynağı haline geldi. Öyle ki, Türkiye’nin en büyük işletmeleri arasında olan MESS üyesi fabrikalarda bugün ortalama işçilik süresi 5 yılın altındadır. Bu “yeni nesil” çalışma rejimi ile işçi sınıfının insanca yaşayabileceği bir geleceğe dair tüm beklentileri yok edilmek istenmiştir.

Kapitalistler ve sermaye iktidarı rızayı ve zor aygıtlarını bir arada kullanarak, işçileri bu azgın sömürü düzenine mahkûm ettiler. Önce sendikaları, işçi sınıfının en önemli mücadele araçlarını denetimleri altına aldılar. Ardından eğitimi, medyayı ve birçok aracı kullanarak tüm toplumun onların istediği gibi düşünmesini sağlamak istediler. Bunlar yeterli gelmediğinde ise işçilere ve hakkını araya tüm toplumsal kesimlere şiddet uygulamaktan geri durmadılar. Ve tabii ki söz konusu olan metal işçileri olduğunda, grev yasakları her zaman için mücadele etmek isteyen işçilerin önüne bir bariyer olarak çıktı.

10 yıl önce “Metal Fırtına”yla işçileri harekete geçiren, işte bu sömürü koşullarına duydukları öfke ve tepkiydi. Oldukça olumsuz koşullarda, tüm topluma dayatılan karanlık bir gericilik döneminde kendilerine bir umut ışığı aradılar. Yoğunlaşan sömürünün farkındaydılar. Her gün daha fazla üretirken, kapitalistlere her gün daha fazla kazandırırken, kendilerinin daha az kazanyor olmaları kapitalistlerin üzerini örtmeyecekleri bir gerçeklikti. Ama bu sömürünün gerçek nedenlerini kavramak için, o sömürü çarkının nasıl ayakta tutulduğunu görebilmek için ve elbette o sömürü düzenini yıkıp geçebilmek için çok daha fazlası gerekiyordu.

Ama yine de metal işçisi için artık sabır taşı çatlamıştı...

◊ BUGÜN ◊
#DİRENMEZSEN
YARIN
#DİLENİRSİN

» **“Metal Fırtına” nasıl başladı?** **Neler yaşandı?**

“Metal Fırtına”da ilk kıvılcım 2015 yılının Nisan ayında Renault’ta çakıldı. Bu kıvılcımı tetikleyen ise Bosch işyerinde metal kapitalistlerinin örgütü MESS ile Türk Metal çetesi arasında imzalanan sözleşme oldu.

Bosch’da 2000’li yıllar boyunca eski işçiler işten çıkarılarak, yerleri düşük ücretli işçilerle dolduruldu. Ücret ortalaması düzenli olarak aşağı çekildi. Bosch işçileri bu duruma tepki olarak 2012 yılında Türk Metal’den istifa ederek DİSK’e bağlı Birleşik Metal İşçileri Sendikası’na üye olmak istediler. Aylar süren bir çabayla bu hedeflerine ulaştılar. Ancak, Bosch kapitalisti ile Türk Metal çetesinin baskıları ve Birleşik Metal yöneticilerinin pasif tutumları karşısında yeniden Türk Metal’e üye olmak zorunda kaldılar. İşçileri yıldırım için devreye sokulan mahkeme süreçleri nedeniyle Bosch işçileri 3 yıl boyunca zam almadan çalıştılar. Nihayet 2015 yılında Türk Metal ile MESS yeni bir sözleşme için masaya oturdu. İşçilerin basıncı ve aynı olayların tekrar yaşanabileceği kaygısıyla MESS Grup Toplu Sözleşmesi’nin üzerinde bir zam oranı ile sözleşme imzalandı.

Yine aynı yılın başında Birleşik Metal-İş, MESS Grup Toplu İş Sözleşmeleri'nde grev kararı almış ve 29 Ocak'ta greve çıkmıştı. Bu grev AKP tarafından Bakanlar Kurulu kararı ile erteleme adı altında yasaklandı. Birleşik Metal-İş yöneticileri grev yasağına boyun eğdi. Sendika yönetimini grev kararı almak zorunda bırakan Birleşik Metal-İş üyesi metal işçileri ise bu duruma tepkilerini gösterdiler. Ejot, Tezmaç ve Paksan fabrikalarında işçiler grev yasağını tanımayarak fabrikalarında işgal eylemleri, Demisaş'ta iş durdurma eylemi gerçekleştirdiler.

Türk Metal çetesi ise MESS ile Grup Toplu İş Sözleşmesi'ni işçilerin haberi dahi olmadan Kasım ayında imzalamıştı. İmzalanan sözleşmeden kimse hoşnut değildi ama açığa çıkan bir eylemli tepki de olmamıştı. Bosch sözleşmesinin imzalanmasının ardından Renault işçileri aynı zam oranının kendilerine de uygulanması talebiyle tepkilerini göstermeye başladılar. Başlangıçta tekil ve cılız seslerle yükselen bu tepkilere Türk Metal çetesinin temsilcilerinin yanıtı “imzalanan sözleşmenin değiştirilmesinin mümkün olmadığı” idi. Bu hain çete, birkaç gün devam edecek homurtuların ardından her şeyin eski haline dönmesini bekliyordu. Ardından iş yeri yönetimleriyle kurduğu kirli iş birliği sayesinde çıkan çatlak sesleri susturmak isteyeceği belliydi. Tepki gösteren işçileri işten attıracağı geçmiş deneyimlerle biliniyordu.

Bu süreçte, devrimci metal işçileri tarafından oluşturulan ve metal işçilerini kapitalist sömürüye ve sendikal ihanet çetelerine karşı örgütlemeyi hedefleyen Metal İşçileri Birliği (MİB), tepkilere yön ve örgütlü bir biçim vermek için harekete geçti. Harekete yol göstermekle kalmadı, ilk itilimi sağlamada son derece önemli bir rol oynadı.

O güne kadar Türk Metal üyesi işçilerin imzalanan toplu sözleşmelerden sözleşme imzalanana kadar haberi olmamıştı. Ama, Bosch'ta yaşanan toplu sözleşme sürecinde MİB, sözleşmenin her adımında yaşanan gelişmeleri Bosch işçileriyle tartışmış ve taraf olmaya çağırmıştı. Bosch'ta yaşanan toplu sözleşme sürecinde Türk Metal üyesi metal işçileri o güne kadar tanık olmadıkları bir TİS sürecini yaşamışlardı.

Bu gerçeğin de farkında olan Renault işçileri MİB'in çağrısına kulak verdiler. Temsilcilere sorulan cılız sesli sorular yerini kitlesel tepkilere bıraktı. Önce yemekhanede alkışlı protestolarla sesini yükseltti Renault işçileri... Ardından var-diya değişimlerinde fabrika içinde gerçekleştirdikleri yürüyüşlerle taleplerini daha yüksek sesle dile getirmeye başladılar.

Renault işçilerinin büyüyen tepkisi Bursa’da aynı sözleşme kapsamında bulunan fabrikalarda çalışan metal işçilerine de cesaret verdi. TOFAŞ’ta, Coşkunöz’de, Delphi’de, Mako’da, Valeo’da, Ototrim’de ve daha birçok fabrikada MİB’in ve Renault işçilerinin açtığı yoldan tepkiler yükselmeye başladı.

Artık tek tek fabrikalarda yükselen sesin ortak bir kanalda buluşması gerekiyordu. Taleplerin netleştirilmesi, iş yerlerinde yürütülen parçalı mücadelenin birleşik bir merkezinin yaratılması ve metal işçisinin gücünün dosta düşmana gösterilmesi gerekiyordu.

26 Nisan’da Bursa’da Kent Meydanı’nda bir miting gerçekleştirildi. Binlerce metal işçisinin fabrika pankartları ile katıldığı bu mitingde işçiler seçtikleri sözcüler aracılığıyla Türk Metal çetesinin ihanetine duydukları tepkiyi ortaya koydular, taleplerini dile getirdiler.

Verilen mücadelenin ortaklaşmış taleplerini formüle edip gerisin geriye metal işçisine benimsetmekte MİB’in sosyal medya sayfası önemli bir rol oynadı.

Bu ortak talepler şunlardı:

- ✓ Sözleşmeler Bosch sözleşmesinde yapılan zam oranına çekilsin!
- ✓ İşçilerin kendi seçtikleri sözcüler iş yeri yönetimleri tarafından tanınıp muhatap alınsın!
- ✓ Yapılan eylemler gerekçesiyle tek bir işçi bile işten atılmasın!

Bu mitingden sonra yürütülen mücadelenin ortaklaşması için önemli bir adım atıldı ve yine MİB’in girişimleriyle “Fabrikalar Arası Kurul” oluşturuldu. O güne kadar seslerini çıkarmalarına bile izin verilmeyen işçiler sadece taleplerini yüksek sesle dile getirmiyorlardı. Bizzat mücadele içinde ortak kararlar alıp uygulamayı öğreniyorlar ve örgütlenmenin ilk adımlarını da atıyorlardı.

Fabrikalar Arası Kurul, fabrikalarda yürütülen tartışmalarla birlikte metal işçisinin taleplerini bir kez daha kamuoyuna duyurdu. İşçiler Türk Metal yöneticilerine taleplerinin karşılanması için 5 Mayıs tarihine kadar süre verdiler. Eğer talepler karşılanmazsa Türk Metal’den toplu olarak istifa edilecekti. Bu süre boyunca fabrikalarda tepki eylemleri devam ediyor, vardiya çıkışı sonrasında işçiler toplu olarak Türk Metal Sendikası’nın şubeleri önünde protestolar düzenliyorlardı.

İşçilerin taleplerine kulaklarını tıkayan Türk Metal çetesi ise televizyon televizyon gezerek “işçilerin terör örgütü tarafından kandırıldığı”nı, sözleşmenin değiştirilmesinin yasal olarak mümkün olmadığını anlatıyordu. Oysa, 2008 krizinin ardından yetkili oldukları Erdemir’de sözleşmede yapılan değişikliklerle ücretlerin yüzde 40 ora-

nında düşürülmesine onay veren kendilerinden başkası değildi. Bu hainlere göre, ücretler düşürülecekse sözleşme yenilenebilir ama yükseltilecekse yenilenemezdi!

Türk Metal yöneticilerine verilen süre dolar-ken, MİB ve Fabrikalar Arası Kurul da taleplerin karşılanmaması durumunda gerçekleşecek olan toplu istifalar için hazırlıklarını tamamladı. 5 Mayıs'ta Bursa OSB'de toplu istifaların gerçekleştirileceği alanda Türk Metal çetesi MİB'lilere ve alanda bulunan işçilere saldırdı. Saldırıda yaralananlar oldu. Bu yaşananlarla Türk Metal'in işçi aidatı ile beslenen bir çeteden başka bir şey olmadığı tüm çıplaklığı ile ortaya serildi. Ve metal işçisinin öfkesi patladı. Binlerce işçi aynı gece Türk Metal'den istifa etti.

Eylemler Bursa'daki fabrikaları aşarak Kocaeli'ne, Sakarya'ya, Eskişehir'e, Tekirdağ'a ve Ankara'ya yayıldı. Birkaç gün içinde Türk Metal'den istifa eden işçi sayısı on binleri aştı. Kıvılcım artık fırtınaya dönüşmüştü. Renault işçileri, kapitalist patronun 5 Mayıs'ta yaşanan olayları bahane ederek 16 işçiyi işten atma girişimine ise üretimi durdurarak yanıt verdiler. Direnişin ardından Renault yönetimi 16 işçinin işten atılması kararını geri çekmek ve toplu istifa eyleminde işçilere saldıran iki Türk Metal'ciyi işten atmak zorunda kaldı.

Yıllarca işçiyi tehdit edip korkutarak saltanat süren Türk Metal çetesinin metal işçisinin gözünde artık hiçbir hükmü kalmamıştı. Başlangıçta fabrika yönetimleri yaşananlar kendilerini ilgilendirmiyormuş gibi davranmaya özen gösterdiler. Aynı taktiği 2012 yılında Bosch işçileri Türk Metal’den istifa ederek Birleşik Metal’e üye olduğunda da uygulamışlardı. Bosch kapitalisti ilk önce işçilerin anayasal hakkına saygı duyduğunu söyleyerek tarafsızlık görüntüsü vermişti. Ama işçilerin kararlılığının kurduğu sömürü düzeninde gedikler açacağını gördüğü anda dişini göstermekten geri durmadı. “Metal Fırtına”da da bir benzeri yaşandı. Sonuçta söz konusu olan 35 yıl boyunca adım adım o günlere taşıdıkları bir sömürü çarkıydı. Türk Metal gibi bir piyon, işçi sınıfının sırtından edindikleri servet için önemli bir olanaktı. Türk Metal asalak kapitalistlerin öz evladıydı. Türk Metal çetesinin işçileri denetim altında tutmayı başaramadığını gördüklerinde devreye kendileri girdiler. İşçileri “sağduyu”ya davet ederek sözleşmede bir değişiklik yapılmayacağını açıkladılar. Üstü kapalı tehditlerle, eylemler devam ettiği takdirde saldırıya geçeceklerinin sinyalinin verdiler.

Bu gelişmeler üzerine Renault’ta işçiler üretimi durdurarak fabrikayı terk etmeme eylemine başladılar. Aynı gün öğlen vardiyasında TOFAŞ’ta ve gece vardiyasında Coşkunöz’de de işçiler iş durdurarak direnişe katıldılar. Sonraki günlerde Gölcük’te Otosan, Gebze’de Arçelik LG, Ankara’da Türk Traktör ve ORS dahil olmak üzere kimi fabrikalarda da üretim durduruldu ve direniş başladı.

Tüm bu olaylar Haziran ayında yapılacak olan genel seçimlerin öncesinde yaşanıyordu. Sermaye iktidarı ülkenin en büyük sanayi kuruluşlarında yaşanan bu eylemleri zor yoluyla bastırmak için her türlü hazırlığı yapmıştı. Ama işçilerin tepkisinin kendisine yöneleceğinden korkan AKP, bu adımı atmaktan çekiniyordu. Haziran seçimlerinin ardından ortaya çıkan tablo, onun bu ürkekliğinin nedenlerini konusunda da fikir veriyor. Haziran ayında gerçekleşen seçimlerde AKP 2002 yılından beri ilk defa tek başına hükümet kuracak çoğunluğu elde edemedi. Oluşturdukları gergin ortam, yoğun gerici propaganda ve çatışma atmosferi sayesinde Kasım ayında seçimlerin yenilenmesini sağladılar.

Sermaye iktidarının eylemler karşısında cepheden tutum alamaması eylemlerin hızla yayılması için uygun bir ortam yaratmıştı. Ancak AKP'nin kendi çıkarını düşünerek yaptığı bu hamle, metal işçilerinin tepki duydukları sömürü düzeninin gerçek sahiplerini görmelerinin önünde bir engele dönüştü. Kapitalistler ve devlet çoğunlukla milliyetçi ideolojinin etkisi altındaki işçilerin bu zayıflığını yoğun bir şekilde kullandı. Metal işçilerinin eğitim gördükleri Endüstri Meslek Lisele-ri'nde Ülkü Ocakları'nın örgütlenmesine yıllarca neden alan açıldığı da böylece bir kez daha ortaya çıktı.

İşçilerin milliyetçi önyargılarını kullanarak direnişlerle dayanışmanın büyütülmesine engel oldular. Eylemlerin fabrikalar içinde yalnızlaşmasını sağlamaya çalıştılar. Metal işçisinin MİB ile kurduğu bağı koparmak için de bir kez daha aynı silahı devreye soktular. MİB’li işçileri gözaltılarla, tacizlerle hareket edemez hale sokmaya çalışırken, fabrikalardaki öncü işçileri de karakol sorgularıyla yıldırma yoluna gittiler.

Eylemlerin sarsıcı etkisine karşın metal işçisinin bilinç ve örgütlenme planındaki zayıflığı dışa vurmaya, “Metal Fırtına”nın sınırlarını ortaya koymaya başlamıştı. Metal işçileri yıllarca örgütsüz ve sınıf bilincinin gelişmesinin imkanlarından yoksun kalmıştı. El yordamıyla ve MİB’li işçilerin çabalarıyla yolunu bulmaya çalışıyordu. Ama 12 Eylül düzeni ile içine hapsedildiği duvarları aşmakta zorlanıyordu.

Dayanışma, işçi sınıfının mücadele kültürünün en önemli yapıtaşlarından biriydi. Ama, yoğun bir milliyetçilik ve “provokasyon” propagandası altında eyleme geçen metal işçileri kendilerini dayanışmanın uzağında tuttular.

Sendika, işçilerin tarihsel olarak sahip olduğu en önemli örgütlenme araçlarından biriydi. Ama, Türk Metal çetesine duydukları tepki ile eyleme geçen işçiler en azından bir dönem için “sendikasızlık” fikrini yoğun olarak tartışabildiler.

Birlikte mücadele, “sınıfa karşı sınıf” refleksi, işçi sınıfı için her zaman ve her koşulda ekmek gibi, su gibi zorunlu bir ihtiyaçtır. Ama, eylemlerin belli bir noktasından sonra metal işçileri kapitalistlerin tek tek fabrikalarda önerdikleri anlaşmalarla kurdukların birliğin bozulması tuzağına düşebildiler.

Eyleme geçen tüm fabrikalardaki işçilerin iradesi ile belirlenmiş üç ortak talep olduğu halde, 23 Mayıs’ta TOFAŞ ve Mako’da, işçilerin sendika seçme özgürlüğüne karışılmayacağı ve hiç kimsenin işten atıl-

mayacağı sözü karşılığında direniş sonlandırıldı. Ardından gelen günlerde üretimi durdurma ve fabrikayı terk etmeme eylemlerinin yaşandığı diğer fabrikaların bir kısmında benzer protokoller imzalandı. Bir kısmında ise toplu işçi kıyımları yaşandı. Birlikte mücadelenin o büyük gücü bir kez zayıfladıktan sonra, kapitalistler için tek tek fabrikalarda kontrolü ele geçirmek artık çok daha kolaydı. Bu yüzden fabrika yönetimleri ilerleyen dönemde verdikleri sözlerin hiçbirini yerine getirmediler.

Çünkü metal işçileri direniş sürecinde kalıcı bir örgütsel birikim yaratamadılar. Fabrikalarda bölümlere ve vardiyalara dayanan komitele-
rin yaratılması gerekli örgütsel birikimin en önemli aracıydı. Ne var ki hızla gelişen eylem süreci içinde birçok fabrikada bu çerçevede yeterli düzeyde adımlar atılamadı. Eylemlerde seçilmiş sınırlı sayıda sözcü ön plana çıkmıştı. Ama onların da çoğu fabrikalarında bu çabayı sürdürme konusunda yetersiz kaldılar. Bu yetersizlikle birlikte polis tarafından özel hedef haline getirilen Fabrikalar Arası Kurul ise varlığını sürdürmedi.

Eylemlerin bir döneminde “sendikasızlık” yaygın bir şekilde tartışılrsa da, öncü işçilerin çabaları ile “Nasıl bir sendika?” sorusu “Metal Fırtına”nın metal işçisinin gündemine taşıdığı sorulardan biri oldu. Türk Metal’e duydukları tepkinin yanı sıra sektördeki diğer sendikalara da güvensizlikleri ile metal işçileri yeni bir sendika kurmak için adımlar attılar. Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası (TOMİS) bu çabanın ürünü olarak kuruldu. Ne var ki, bürokratik engellemelerin ardından TOMİS’in nihayet kuruluşunu tamamladığı evrede “Metal Fırtına” parçalı bir biçime bürünmüştü. Bu koşullarda onun da metal işçilerinin kenetlendiği bir mevzi haline dönüşmesi mümkün olmadı.

Üretimi durdurma ve fabrikayı terk etmeme eylemleri sona erdikten, ülkenin en önemli fabrikalarında sömürü çarklarını sarsan o günler geride kaldıktan sonra da “Metal Fırtına”nın etkisi devam etti, belli yanlarıyla halen de ediyor.

Eğer bugün, Türk Metal’in yetkili olduğu fabrikalarda TİS süreçlerinde anketler yapılıyor, temsilci ve yöneticiler yapılan görüşmelerden sonra işçilere bilgi vermek zorunda kalıyorsa, bu “Metal Fırtına” sayesinde.

Eğer bugün, göstermelik bile olsa temsilciler tezgahların arasında dolaşp işçileri dinlemek zorunda kalıyorsa, bu “Metal Fırtına” sayesinde.

Eğer bugün, metal işçisi çalıştığı fabrikalarda korkmadan kendisini ifade edebiliyorsa, bu “Metal Fırtına”nın yarattığı deneyim ve birikim sayesinde.

“Metal Fırtına” kapitalistler, devlet ve ihanetçi sendikacılar eliyle kurulan sömürü düzenini yıkmayı başaramadı. Ama onlara eskisi gibi pervasız davranma imkânı da bırakmadı. Öte yandan, sınıf hareketinin zaafalarını ve zayıflıklarını dışa vurarak, ne yapılması ve nasıl yapılması gerektiğine ışık tutan bir deneyim oldu. Bundan sonra önemli olan, bu deneyimin dersleri ile yeni “fırtına”lara hazırlanmaktır...

Bu önemli mücadeleyi yaratan koşulları ve o günlerde yaşananları böylece özetledikten sonra artık “Metal Fırtına”nın geriye bıraktığı dersleri özetleyebiliriz:

» “Metal Fırtına” dersleri

“Metal Fırtına” metal işçisinin sahip olduğu mücadele potansiyelini dosta düşmana bir kez daha göstermiştir!

Bu topraklarda işçi sınıfına güvensizlik hep tartışılan bir konu oldu. Yaşadığı sömürüye yeterince tepki vermediğini düşünenler işçi sınıfının değiştirici gücünün artık ortadan kalktığını iddia ettiler. Ama onlar ne zaman bu söylemleri ortaya atsalar, işçi sınıfı sergilediği direnişlerle gücünü ve toplumu etkileme kapasitesini gösterdi. 12 Eylül’ün ardından Netaş Grevi ile olan buydu... 2010 yılında Tekel Direnişi ile de... Ve 2014’de Greif’de de... “Metal Fırtına”da da metal işçisi nasıl bir mücadele potansiyeline sahip olduğunu bir kez daha kanıtladı. Tüm olumsuz koşullara rağmen, kenetlendiğinde neler yapabileceğini gösterdi.

“Metal Fırtına” mevcut sendikal anlayışların işçi sınıfına bir gelecek vaat edemeyeceğini bir kez daha kanıtlamıştır!

Sendikacılığı “yetki” sahibi olmak üzerinden yorumlayan, patronlarla uzlaşmaktan başka bir şey bilmeyen sendikal anlayışların metal işçisine ve bir bütün olarak Türkiye işçi sınıfına verebileceği hiçbir şey yoktur. Mücadele, bürokrasinin koridorlarında değil, fabrikalarda ve meydanlardadır. Sadece Türk Metal gibi ihanetçi çeteler değil, metal işçisi bu çeteye karşı harekete geçtiğinde eylemlere engel olmaya çalışan, metal işçisine bir sonraki “yetki” dönemine kadar beklemesini vaaz edenler de bu suçun ortağıdır. Metal işçisi ihtiyaç duyduğu sendikal mücadele geleneğini ve kültürünü kendi öz mücadelesi ile inşa edecektir.

“Metal Fırtına” iş yeri örgütlenmesinin, komiteleşmenin can alıcı önemini bir kez daha göstermiştir!

İşçi sınıfı ancak üretim alanlarında örgütlü davranabildiğinde, insanca yaşam ve çalışma koşulları mücadelesinde mesafe alabilir. İşçiler ancak bir parçası oldukları kararlar uğruna kararlılıkla mücadele edebilir. Öncesinde güçlü bir hazırlığı olmamasına rağmen “Metal Fırtına”nın ilk döneminde yarattığı etkinin en önemli nedeni budur. İşçiler bölümlerinde tartışmış ve seçtikleri temsilcilerle fabrika komitesine düşüncelerini iletmış, orada ortak bir tutuma dönüşen kararları kendi kararları bilmiş ve sahip çıkmışlardır. Seçilen sözcüler işçiler adına karar vermeye başladığında ise mücadelede zayıflıklar baş göstermeye başlamıştır. Burada sorun seçilen sözcülerin yanlış kararlar vermeleri değil, onları denetleyecek ve gerektiğinde hesap soracak bir örgütlü birliğin işyerlerinde kurulamamış olmasıdır. Sömürü koşullarını değiştirmek isteyen her işçi, eylem anını beklemeden iş yerinde örgütlü bir birliktelik yaratılması için kesintisiz bir çaba içinde olmak zorundadır.

“Metal Fırtına” işçi sınıfının birleşik mücadelesinin zorunluluğunu bir kez daha ortaya koymuştur!

2015 yılının Nisan ve Mayıs aylarında yaşanan bu eylemleri “fırtına” yapan, benzer sorunları yaşayan işçileri de dalga dalga içine çekmesi ve ortak düşmana karşı ortak bir tavır içine girilebilmiş olmasıdır. Sömürü, baskı ve sendikal ihanet tek tek iş yerindeki işçilerin sorunu değildir. Hatta kapitalistler bu çerçevede hayata geçirecekleri yöntemleri de bir sınıf olarak belirliyor ve birlikte uyguluyorlar. Özellikle metal sektörü söz konusu olduğunda, ortada olan Türkiye kapitalizmine de yön veren bir “MESS düzeni”dir. Yıkılması gereken bu düzendir.

“Metal Fırtına”nın en güçlü estiği anlar, işçi sınıfının birçok cepheden hareket geçip, birlikte hareket edebildiği anlardır. Mücadele tek tek verilen cephe savaşlarına kaldığı oranda ise, Türkiye kapitalizminin koçbaşı olan sömürücüler işçileri o cephede ezmek için tüm imkânlarını kullanmaktadır. “Metal Fırtına”da Fabrikalar Arası Kurulu özel bir hedef haline getirmeleri tam da bu nedenledir. Eğer Fabrikalar Arası Kurulu karşılaştığı baskılara rağmen varlığını sürdürebilse ve en önemlisi fabrikalarda daha güçlü komitelere yaslanabilseydi, metal işçileri “Metal Fırtına” ile çok daha fazlasını başarabilirlerdi.

“Metal Fırtına”, “sınıfa karşı sınıf” duruşunun, siyasal sınıf bilincinin tarihsel önemini bir kez daha kanıtlamıştır!

Düşük ücretler de, işçi aidatı ile beslenen sendikal ihanet şebekeleri de işçi sınıfının karşı karşıya kaldığı sömürünün sadece görünen yüzleridir. İşçi sınıfının yoksulluğa ve sefaletle mahkûm edilmesi ve sözde sendikacıların iş yerlerinde patron temsilcisi gibi davranması, kapitalistlerin kurdukları sömürü düzeninin kesintisiz bir şekilde devam etmesi içindir.

İşçiler daha iyi bir ücret için, sendikal demokrasi için ve diğer talepleri için elbette mücadele edecekler. Ama işçi sınıfı, bu haklı talepleri için mücadele ederken bu talepleri ortaya çıkaran gerçek nedeni hiçbir zaman unutmamak zorunda. Bunu unuttuğu her durumda, üç kuruşu beş kuruş yapmak isterken attığı her adımda, kapitalistler ondan çok daha fazlasını çalmak için her şeyi yapıyorlar. Çünkü işçiler tek bir noktaya odaklanırken, kapitalistler bir sınıf refleksi ve bilinci ile davranıyorlar.

Söz konusu olan “Metal Fırtına” olduğunda, işçilerin tepkisine neden olan Türk Metal çetesi sadece basit bir piyondur. Onu kapitalist patrona ya da devlete şikâyet etmek, aradan çıkartarak patronlarla sorunsuz anlaşabileceğini düşünmek, metal işçisinin o günkü bilinçleri ile düştükleri hataların en önemlilerinden biriydi. Çünkü onlar, Türk Metal’in koruyuculuğunu yaptığı düzenin gerçek sahipleriydi. Ve asıl mücadelenin onlara karşı verilmesi gerekiyordu.

Bu ise bu broşürün başından beri vurguladığımız sınıfsal ilişkiler konusunda net bir bilince sahip olmayı zorunlu kılıyor. Karşımızda sendikacılar, kötü niyetli yöneticiler ya da tek tek kapitalistler yok. Karşımızda bir sınıf var. Ve işçiler bu “kapitalist sınıf”a karşı bir “sınıf” olmak zorunda.

İşçi sınıfı bunu başarabildiği oranda, verdiği mücadelelerde kritik anlarda karşılarına çıkarılan bilinç bulandırıcı tuzaklara da düşmeyecektir. Burjuvazinin milliyetçiliği, mezhepçiliği ya da türlü türlü değer yargılarını kullanarak birliğini bozmasına izin vermeyecektir. “Metal Fırtına”da da örneklerini gördüğümüz bu girişimleri, kapitalistler ve onların devleti her işçi eyleminde piyasaya sürmektedir. Bunu boşa çıkarmak ancak siyasal bir sınıf bilincine sahip olmakla, bu bilinci “sınıfa karşı sınıf” duruşu ile örgütlemekle mümkün olabilir.

Bu yanıylar “Metal Fırtına”, kitleselliği ve yaygınlığı ile 12 Eylül sonrasının en önemli işçi eylemlerinden biri olsa da, sınıfın bilinç ve örgütlenme düzeyinin zayıflığının da kendini en belirgin, en çarpıcı bir biçimde ortaya koyduğu bir eylemlilik oldu. Ve tam da bu nedenle işçi sınıfı halihazırda yaşadığı eylemli süreçlerden bir mücadele birikimi yaratarak çıkamıyor. Bu kısır döngüyü aşmak ise ancak işçi sınıfının politik mücadele sahnesine çıkması ile mümkün olabilir. Daha iyi çalışma ve yaşam koşulları için verilen mücadeleler ancak bu şekilde sonuca ulaşabilir ve kalıcı kazanımlar elde edebilir.

“Metal Fırtına” fabrikalarda halen azgın sömürü koşulları altında çalışan, bu sömürüye öfkesi diri olan işçilerin ve öncülerin ertelenemez sorumluluklarına bir kez daha ışık tutmuştur!

“Metal Fırtına”nın en önemli zayıflığı, yaygın ve güçlü bir örgütlü birikim üzerinden yükselmemiş olmasıdır. Metal İşçileri Birliği’nin bu önemli eksikliği eylemlilik sürecinde telafi etme yönündeki çabaları da doğallığında yetersiz kalmıştır.

Eylem öğreticidir, ama sınıf bilincinin şekillenmesi konusunda tek başına hiçbir zaman yeterli değildir. Bugün fabrikalarda asgari bir sınıf bilincine sahip olan işçiler hem kendi bilinçlerini geliştirmek hem de bu bilinci tezgâh başında birlikte çalıştığı arkadaşlarına aktarmak için kesintisiz bir çabanın içinde olmalıdır.

Ve yarının fırtınalarına daha güçlü ve hazırlıklı girebilmek için fabrikalarda komiteleşme çalışmaları aksatmadan sürdürülmelidir. Komitelerin var olduğu yerlerde bu komiteleri geliştirip güçlendirmek ve bölümlere yaymak, olmadığı yerlerde ise kurulması için hızla bir araya gelmek gerekmektedir.

“Metal Fırtına”nın 10. Yılında en önemli çağrısı, yeni fırtınalara örgütlü bir hazırlıktır!

“

“Metal Fırtına”da yaşananları bilmek, onu doğuran koşulları ve ortaya çıkardığı dersleri kavramak, bugünün ve geleceğin mücadeleleri için önemli bir sorumluluktur. Emeğin kurtuluşu mücadelesi, fabrikalarda ve işyerlerinde verdiğimiz insanca çalışma ve yaşam koşulları mücadelesi ile güçlenecektir. Ve bu mücadelelerde geçmişin deneyimlerinden dersler ve sonuçlar çıkarmak, yeni mücadeleleri bu derslerin ışığında büyütmek gerekmektedir.